

Kohtuasi C-129/20**Eelotsusetaotluse kokkuvõte vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 98 lõikele 1****Saabumise kuupäev:**

9. märts 2020

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Cour de cassation du Grand-Duché de Luxembourg (Luksemburgi Suurhertsogiriigi kassatsioonikohus)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

27. veebruar 2020

Kassaator, kaebaja esimeses kohtuastmes:

XI

Vastustaja:

Caisse pour l'avenir des enfants

1 Vaidluse ese ja andmed

- 1 4. märtsil 2012, mil kassaator oli töötu, sünnitas ta kaksikud.
- 2 Pärast seda, kui ta oli sõlminud koolihariduse valdkonnas töötamiseks kaks tähtjalist töölepingut – 15. septembril 2012 ja 1. augustil 2013 –, sõlmis ta 15. septembril 2014 tähtajatu lepingu, samuti koolihariduse valdkonnas töötamiseks.
- 3 11. märtsil 2015 taotles ta lapsehoolduspuhkust alates 15. septembrist 2015.
- 4 19. mai 2015. aasta otsusega jättis Caisse nationale des prestations familiales (riiklik perehüvitiste kassa, nüüd „Caisse pour l'avenir des enfants“ (laste tuleviku kassa)) tema „täistööaja alusel antava vanemahüvitise“ taotluse rahuldamata sisuliselt põhjendusega, et ta ei olnud laste sündimise ajal ja kogu vahetult lapsehoolduspuhkusele eelnenud 12-kuise ajavahemiku jooksul töötaja staatuses.
- 5 Conseil arbitral de la sécurité sociale (sotsiaalkindlustuse lepituskomisjon, Luksemburg) muutis 27. oktoobri 2017. aasta otsusega seda otsust, leides

lähtuvalt Euroopa Tööandjate Föderatsiooni, Euroopa Riigiosalusega Ettevõtete Keskuse ja Euroopa Ametiühingute Konföderatsiooni poolt lapsehoolduspuhkuse kohta 14. detsembril 1995 sõlmitud ning nõukogu 3. juuni 1996. aasta direktiiviga 96/34/EÜ rakendatud raamkokkuleppe klauslist 1 ning klausli 2 punkti 3 alapunktist b, et liikmesriigi õiguses võib kehtestada ainult soodsamaid, mitte piiravamaid sätteid, mistõttu tuleb Luksemburgi säte, mis nõuab töökoha olemasolu lapse sündimise kuupäeval, käesoleval juhul kohaldamata jätta.

- 6 Ta leidis, et tingimust, mis nõuab töökoha olemasolu lapse sündimise ajal, ei saa ühitada kuni üheaastase töötatud aja ja/või tööstaaži nõudega, kuna käesoleval juhul oli see tingimus selle ülemmäära piires vahetult enne lapsehoolduspuhkuse algust täidetud ning täiendav tingimus, mis nõuaks töökoha olemasolu lapse sündimise ajal, pikendaks seda nõutavat tööstaaži kaheteistkümne kuu võrra, muutes õiguse lapsehoolduspuhkusele seega piiravamaks, kui direktiivis ette nähtud.
- 7 Conseil supérieur de la sécurité sociale (kõrgem sotsiaalkindlustuskomisjon) tühistas selle otsuse 17. detsembri 2018. aasta kohtuotsusega.
- 8 Tema leidis, et kuna XI-l ei olnud kaksikute sündimise ajal töölepingut, ei saanud tal tekkida õigust lapsehoolduspuhkusele, hoolimata sellest, kas ta on hiljem olnud samas avaliku sektori asutuses tööl vähemalt üks aasta enne taotletud puhkuse soovitud algust või mitte.
- 9 Tema arvates ei saa õigus lapsehoolduspuhkusele „uuesti sündida“ pelgalt seetõttu, et lapsevanem, kellel laste sündimise ajal töötaja staatust ei olnud, on viieaastase ajavahemiku jooksul, mille jooksul võib lapsehoolduspuhkust taotleda, ühe aasta tööl olnud.
- 10 Conseil supérieur de la sécurité sociale (kõrgem sotsiaalkindlustuskomisjon) lisas, et seda, kas üheaastase töötamise tingimus vastab liidu õigusele, ei ole vaja kontrollida, kuna XI-l ei tekkinudki õigust lapsehoolduspuhkusele.
- 11 XI esitas selle kohtuotsuse peale kassatsioonkaebuse.

2. Asjaomased õigusnormid

Liidu õigus

Nõukogu 3. juuni 1996. aasta direktiiv 96/34/EÜ Euroopa Tööandjate Föderatsiooni, Euroopa Riigiosalusega Ettevõtete Keskuse ja Euroopa Ametiühingute Konföderatsiooni poolt lapsehoolduspuhkuse kohta sõlmitud raamkokkuleppe kohta

- 12 Klausel 1 „Eesmärk ja reguleerimisala“ on sõnastatud järgmiselt:

„1. Käesolev kokkulepe sätestab miinimumnõuded, mis on mõeldud töötavate vanemate lapsehooldusega seotud ja ametialaste ülesannete sobitamise hõlbustamiseks.

2. Käesolevat kokkulepet kohaldatakse kõikide mees- ja naistöötajate suhtes, kellel on liikmesriigi kehtiva seaduse, kollektiivlepingu või tava kohaselt määratletud tööleping või -suhe.“

13 Klauslis 2 „Lapsehoolduspuhkus“ on sätestatud:

„1. Käesolev kokkulepe tagab vastavalt klausli 2 punktile 2 mees- ja naistöötajatele individuaalse õiguse saada lapsehoolduspuhkust lapse sünni või lapsendamise korral, et võimaldada neil hoolitseda lapse eest vähemalt kolm kuud kuni lapse teatud vanuseni, kuid mitte rohkem kui 8-aastaseks saamiseni; nimetatud vanuse määravad kindlaks liikmesriigid ja/või tööturu osapooled.

[...]

3. Lapsehoolduspuhkuse saamise tingimused ja üksikasjalikud kohaldamiseskirjad määratakse kindlaks liikmesriikide seaduse ja/või kollektiivlepinguga, tingimusel et käesoleva kokkuleppe miinimumnõuded on arvesse võetud. Eelkõige võivad liikmesriigid ja/või tööturu osapooled:

[...]

b) muuta lapsehoolduspuhkuse saamise õiguse sõltuvaks üldisest tööstaažist ja/või pidevast tööstaažist ühe tööandja juures, mis [ei ületa üht aastat] [täpsustatud sõnastus];

[...]“.

Luksemburgi õigus

Riigiteenistujate üldmäärust kehtestav 16. aprilli 1979. aasta seadus (loi fixant le statut général des fonctionnaires de l'État), mida on muudetud lapsehoolduspuhkust ja lapsepuhkust kehtestava 12. veebruari 1999. aasta seadusega (loi portant création d'un congé parental et d'un congé pour raisons familiales) selle viimases, 22. detsembri 2006. aasta seadusest tulenevas redaktsioonis

14 Artiklis 29bis on sätestatud:

„[...]

Õigus lapsehoolduspuhkusele on isikul, edaspidi „lapsevanem“, kes:

[...]

- on lapse/laste sündimise või lapsendamise ajal Luksemburgi Suurhertsogiriigi territooriumil asuval töökohal seaduslikult tööl ning on seda olnud pidevalt vähemalt kaheteistkümne lapsehoolduspuhkusele eelneva järjestikuse kuu jooksul, [...]

[...]“.

3. Poolte seisukohad

XI

- 15 XI heidab kõigepealt Conseil supérieur de la sécurité sociale'ile (kõrgem sotsiaalkindlustuskomisjon, Luksemburg) ette, et viimane järeltas raamkokkuleppe klauslist 1 ja klausli 2 punktist 1, et lapsehoolduspuhkus on ette nähtud ainult töötajatele, kes on töötaja staatuses selle lapse sündides, kelle pärast lapsehoolduspuhkust taotletakse. XI väidab seevastu, et raamkokkuleppe klausel 1 ei nõua töötaja staatust lapse sünni või lapsendamise ajal.
- 16 Järgmiseks heidab XI Conseil supérieur de la sécurité sociale'ile ette seda, et viimane keeldus kontrollimast, kas riigiteenistujate üldmäärust kehtestava seaduse artikkel 29bis on kooskõlas lapsehoolduspuhkuse raamkokkuleppe klausli 2 punkti 3 alapunktiga b, milles on ette nähtud kuni üheaastase töötamise tingimus, ning seda, et Conseil supérieur de la sécurité sociale keeldus kõnealuse klausli kohaldamisest. XI hinnang on vastupidine, nimelt et artikkel 29bis seab lapsehoolduspuhkuse saamise sõltuvusse korruga kahest tingimusest: töökoha olemasolust lapse sündimise ajal ning kaheteistkümne kuu pikkusest staažist taotlemise hetkel, mis on vastuolus raamkokkuleppe klausli 2 punkti 3 alapunktiga b, mille kohaselt tohib liikmesriigi seadusandja nõuda ainult kuni üheaastast staaži.
- 17 Ta rõhutab, et artikliga 29bis kehtestatud kaks tingimust eeldavad tööstaaži, mis on ühest aastast paratamatult pikem siis, kui – nagu käesoleval juhul – kaheteistkümne järjestikuse kuu pikkune seadusliku töötamise periood (esimene tingimus) ei lange laste sünni ajale (teine tingimus). Seega sisaldab artikkel 29bis kumulatiivseid töötatud aja või tööstaaži tingimusi, mis on rangemad kui kuni 12-kuise töötatud aja või tööstaaži tingimus, mis on ette nähtud 14. detsembri 1995. aastal kehtestatud ja direktiiviga 96/34/EÜ rakendatud raamkokkuleppes lapsehoolduspuhkuse kohta, klausli 2 punkti 3 alapunktis b.
- 18 XI palub esitada Euroopa Kohtule eelotsuse küsimuse, kas riigiteenistujate üldmäärust kehtestava 16. aprilli 1979. aasta seaduse muudetud redaktsiooni artikkel 29bis on raamkokkuleppega kooskõlas.

Caisse pour l'avenir des enfants

- 19 Caisse pour l'avenir des enfants (laste tuleviku kassa) väidab, et kritiseeritav seadus on liidu õigusega kooskõlas. Töötava vanema õigus lapsehoolduspuhkusele tuleneb lapse sünnist või lapsendamisest ning see antakse siis, kui enne lapsehoolduspuhkuse algust on täitunud üheaastane töötamisperiod.
- 20 Ta palub kassatsioonkaebuse väited ja eelotsuse küsimuse tagasi lükata, kuna raamkokkulepet ei ole vaja tõlgendada.

4. Cour de cassationi (Luksemburgi kassatsioonikohus) hinnang

- 21 On tekkinud küsimus, kas riigiteenistujate üldmäärust kehtestava seaduse artikli 29bis kohaldamine on vastuolus direktiivi klauslitega, millele on viidatud kassatsioonkaebuses.
- 22 Väidetes on tõstatatud liidu õiguse tõlgendamisküsimus, mis on vaidluse lahendamiseks määrava tähtsusega, ning selle õiguse õige kohaldamisviis ei ole niivõrd ilmne, et ei tekiks mingit mõistlikku kahtlust, kuidas lahendada tekkinud küsimust, mille kohta ei ole analoogilises kohtuasjas seni veel eelotsust tehtud.
- 23 Seega tuleb ELTL artikli 267 alusel esitada Euroopa Liidu Kohtule alltoodud eelotsuse küsimus.

5. Eelotsuse küsimus

- 24 Cour de cassation (Luksemburgi kassatsioonikohus) esitab järgmise küsimuse.

Kas nõukogu 3. juuni 1996. aasta direktiiviga 96/34/EÜ (Euroopa Ühenduste Teataja, L 145, 19.6.96, lk 4) rakendatud Euroopa Tööandjate Föderatsiooni, Euroopa Riigiosalusega Ettevõtete Keskuse ja Euroopa Ametiühingute Konföderatsiooni poolt lapsehoolduspuhkuse kohta sõlmitud raamkokkuleppe klausli 1 punkte 1 ja 2 ning klausli 2 punkti 1 ja punkti 3 alapunkti b tuleb tõlgendada nii, et sellise liikmesriigi õigusnormi kohaldamine, nagu seda on riigiteenistujate üldmäärust kehtestava 16. aprilli 1979. aasta seaduse muudatusi sisaldava ning 22. detsembri 2006. aasta seadusest tuleneva redaktsiooni (*Mémorial*, A, 2006, nr 242, lk 4838) artikkel 29bis, mis seab lapsehoolduspuhkuse andmise sõltuvusse kahest tingimusest: et esiteks oleks töötajal vahetult enne lapsehoolduspuhkuse algust olnud kaheteistkümne järjestikuse kuu jooksul pidevalt seaduslik töökoht ja sellest tulenev sotsiaalkindlustus ning et teiseks oleks see nii ka laste sündimise või lapsendamise ajal, kusjuures seda teist tingimust tuleks täita isegi siis, kui laps(ed) on sündinud või lapsendatud varem kui kaksteist kuud enne lapsehoolduspuhkuse algust?